

Ҷентеру ялавё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

Муркаш район хаҗачё

96 (7736) №

Юн кун, 2009 җулхи декабрён (раштав) 2-мёшё

Хакё ирёлкё

Иртнине пёлмесёр малашлэх җук

Ҷитёнү

Культура хамартан пусланать

Канашлу хыҗҗан

Мён пуррине юхъантарас марччё

Ноябрён 24-мёшёнче район администрацийёнке чрезвычайла лару-тарёва асархаттарас тата пётерес, пушар хәрүшсәрләхёпе тивёштерес енёле ёслекен районти комиссин ларёвё пулчё. Унта 4 ыйту пәхса тухрёс: район территорияёнчи пушар хәрүшсәрләх лару-тарёвё тата апа лайахлатасси; кёрхи-хёллехи тапхәрта шыв җинчи хәрүшсәрләх пәхнасси; сыснасене Африка чуминчен сыхласси; районти грипидемиологийён лару-тарёвё тата унран сывалассин задачисем.

Канашлу хыҗҗан хаҗат сотрудничик А. БЕЛОВ район администрацийён граждандар оборона тата чрезвычайла лару-тарёвё ёсёсен пай пусләхёпе Николай Панфилович МИЛЮТИНГА тел пулла, кун иёркинчи ыйтусен паянчи пёлтерёшёпе интересленнё.

– Николай Панфилович, канашлаван кун иёркинче сивёч ыйтусене хуҗкатна. Мёнпе никёсленнё вёсем?

– Таватә ыйтавё те районан социалла-экономика аталанавёпе тачә сыханна. Тёнчери экономика кризисене хирёш тәма кашнинпех вәхәтлә йышәнүсем кирлө. Хамәр ку таранччен мён тунине тасасывә сыхласа хаварса җамәр арёва шанчәклә парса хаварасси, мал туртмәллә аталанасси – пирён паянчи тёллөв. Җакна асанна ыйтусене вёсемпе яваплә пулса таракан специаллистсем те аван аналасси, хайсен ёсёсене түрө камәллә пурнаҗласси.

– Пур енге те лайах, саккунла пулсан та, пушар хәрүшсәрләх тивёш шайра пулмассан, ыйхә вёштерес

вай хуни те, сёне технологи-сене алла илли те самантрах кёл пулма пултарат.

– Сирён ыйтава аналтанам. Пирён ләпкә тарәхра пушар хәрүшләхё тёл инкек пулнаран унран сыхланасси те кун иёркинчен тухмасть. Кунта та таташа сөнелёхсене сул парса пымалла. Ирёке кайна вуткәварпа кёрешесси районти пушар чәсёпе патшаләх пушар надзорён районти уйрәмён ёсё сёс пулмалла мар.

Районти кашни хуҗаләх ертүҗин, Муркаш енге пурәнакан кашни сыннан тёллөвчене пушартан сыхланасси пулмалла. Вут-кәвартан сыхланасси – пушарпа кёрешинчен паләрмаллах сәмәл ёс. Кунта паян профилактика ыйтавё малти вырәна тухать. Җынсене, ачасене пушар хәрүшсәрләх правилисене активлә

вёрентмесен, вырәнсенче пушар машинисем җине тимлөх сахал уйәрсан, сынсем элек-трохуҗаләхсем кивелдине пәхса-асархаса тәмасан, «хёрлө автан» күйрекен инкек сахаланасси тёлөкрө сёс пулө. Хамәр вут-кәвартан асархан-массан пушарпа кёрешме темёнле сөнө техника туянни те виҗё пусләх ёс кәна.

2008 җулхи июнён 22-мёшёнче йышәннә регламентпа районти пушар машинисен инкек сиксе тухна вырәна 20 минутра ситмелле пулсан, Ярославкәпа Юнкә, Шетмёпуҗе Уйкас Янасал, Ильинка тарәхёсенчи пур яла та пулашу җак вәхәтра сәтеймест-ха. Апла пулсан пирён пушар хуралне вайлатасси ёслемеллисем пур.

– Ку лару-таруран тухма мёнле сөнүсем пур?

– Вырәнсенче пур техникапа туллирех те явапләрах уса курмалла. Акә Москакасси ял тарәхё «Сёспель» предприятиепе килёшсө 10 тонна шыв турттаракан шәнәс строя кёртме хатёрленет. Җавән пекех Суворов яч. хис. хуҗаләхра та пушар машини ёсленине пәхмасарә ашә гаражра шыв шәнәсёсем ларасҗё, мотопомпи те пур. Җак техника пушара илсө тухма хатёрлесен питё аван

Эсир сән үкерчөкре район администрацийён экономика пайён ертүҗи Э. Симакова (сылтамри) районти историе краеведени музейён ёсёпе паллашнине куратәр. «Иртнине тишкерсе тәмасәр экономика аталанавён малашләхё җук», – терё Эльвира Иосифовна 7-мёш җул музей директорёнке ёслекен Елена Валерьевна Романовапа каласна май. Музей ёсё те район аталанавёненче пёлтерёшлө пулли апа пуянтатасси пирки те таташ шутлаттарат.

Сәмах май, малашләхә культура аталанавё вштер пәхакан херарәмсем – ача амәшөсем те. Апла пулсан иртнө уявпа саламлани те икшер ача амәшөсемшөн ытлашши пулмө. А. БЕЛОВ сән үкерчөкө.

пулмалла. Иртнө кёркунне кунти пушар хуралё күйрөшлө Элек районёнчи инкек вырәнне маларах ситсе пысәк инкеке сирме пултарчө. Җавәншән Элек район администрацийён пусләхё Суворов яч. хис. хуҗаләхән тёл инженерне Г. Викторовпа Тав җырәвө пачё. Хуҗаләхсенчи пушар машинисене тытса тәма ял тарәхёсем хушәнсан та лайах пулмалла. Кәна «Герой» хуҗаләхән пушар хуралё пирки калатәп. Вёсене юсавлә тытса тарас ёсө Ярапайкасси ял тарәхё хушәнсан вырәнти пушар хуралё вайланмалла кәна.

– Паян хәш хуҗаләхсем пушар машинисене ёсө кәларайасҗё?

– Районти 37-мөш номерлө пушар чәсёпе унән Мән Сөнтёрти уйрәм посчөсёр пусне инкексем вәхәтёнче «Герой», «Свобода», «Морга-ушская» хәш-чөп фабрики, «Ударник» хуҗаләхсем пулшима пултарасҗё. Районти юхәннә хуҗаләхсенчи пушар машинисене ял тарәхёсем хайсем җине илсен, уйрәм сынсем ку ыйту җине җавәнса пәхсан, районти пушар хуралне татах вайлатма пулат. Паян эфир җак тёллөвө ёслетпөр те.

Муркаш районё Раҗсейри конкурса – виҗсёмөш

Җуллен Раҗсейре муниципаллә пёрлешүсен конкурсё иртет. Ансартран мар, патшаләх муниципалитетсене аталантарасси җине пысәк тимлөх уйәрать. Шәпах вёсем халәх власён никёсө пулса тәмалла.

Конкурс тёрлө номинацисенче иртет: кунта мён пур йышши муниципаллә пёрлешүсем, җавән пекех вырәнти пусләхсем, депутатсем, җулаҗисем амәртасҗё. Җапла вара җёршывра чи лайаххисене паләртасҗё.

Пирён район администрацийё «Муниципаллә районан чи лайах вырәнти администрацийё» номинацие хушәннә. Конкурс район пурнаҗсө җинчен каласа паракан пуян материал таратна. Унта район иёркеленни, унән историе, экономика-пе социаллә пурнаҗ аталанавё җинчен каласа панә. Текстсене җылай фотоматериалпа сиреплетнө. Җапла вара Муркаш районё Пётём Раҗсейри таваттәмөш конкурса 3-мөш вырән сөнө илнө.

Декабрён 1-мөшөнче Мускавра конкурс җөнтөрүҗисене җыланә. Унта район пусләхё Ю.А. Иванов хушәннә.

Район администрацийёнке

Хисеп грамотипе наградаланә

Район администрацийён пусләхён ноябрён 9-мөшөнчи 683 № йышәнәвөпе район администрацийён Хисеп грамотипе наградаланә:

Җамрәк арёва пелү тата воспитани парас ёсри җитёнүсемшөн тата нумай җул тухәслә ёслөншөн Виталий Гурьевич ИВАНОВА, Орининти пётёмөшлө пелү паракан ватам школ директорне.

Ял хуҗаләх производствинче нумай җул түрө камәллә ёслөншөн Ираида Михайловна ТИХООНОВА, Ленин ячөпе хисепленекен хуҗаләхри выльәх-чёрлөх пәхаканә.

Нумай җул түрө камәллә ёслөншөн тата ял тарәхне аталантарма пысәк түпе хывнашән Геннадий Петрович МА-ЗИКОВА, Мән Сөнтөр ял тарәхён пусләхне.

Пасар

Сөт шыв мар

Сөт организмшән кирлө те усәллә сөмөс. Апа пурте – ватти те, вөтти те юратасҗё. Ял җыннисем җавна та аван пелөсҗө: сөт туса илме пөртте сәмәл мар. Кәпәклә сөт ёсиччен сахал мар тар кәларма тивет. Паян вара хуҗаләхсенче те, ял җыннисен килёсенче те ёне пусё чаксах пырат. Ара, сөте тирпейлекенсем җак паха сөмөсө хаклама пәрахрөс, апа шыв хакөпе туянма пусларөс.

Юлашки вәхәтра кунта ыра ушәнүсем пулассән туйәнать. Ара, чикө леш енчен туянакан типө сөт икө хута яхән хакланса кайна. Паян Муркашри сөт завочө 1 сортлә сөте 11 тенкөпе туянат. Таләкне вәл кунта 22 тонна яхән килет. «Вита» юлташләх та җак хакпах йышәнать, таләкне – 2 тонна яхән. Муркаш райповө 9 тенкө те 20 пуспа туянат. Кунсерен кунта 3 тонна йышәнәсҗө. Мән Сөнтөр райповө вара йүнөрөх парат – 8 тенкө те 20 пус. Сөнтөрсем кунне 1,4 тонна туянасҗө.

Паян фермер хуҗаләхёсенче таләксерен 276 килограмм сөт сәваҗсө, унән 77,9 процентне сутаҗсө. Ял сыннисем вара 85721 килограмм сөт суса илсөсө, унән 53 процентне султәхә кәларасҗө. Колхозсенче таләксерен 21295 килограмм сөт сәваҗсө, унән 83 процентне сутаҗсө.

А. ИВАНОВ.

Поздравляем

Поздравляем нашу любимую жену, маму, бабушку ИЛЬГЕЧКИНУ Анфису Петровну, проживающую в деревне Токшики, с 70-летним юбилеем.

Сегодня праздник всей семьи – твой юбилей! И мы желаем тебе, милая, не болеть. Пусть будет жизнь твоя, как в сказке, хороша, И пусть от радости поет твоя душа. Чтобы удача вечно рядом шла, И птица счастья дар свой принесла, И чтоб на все тебе хватало сил, И чтоб Бог твои дела благословил.

Муж, сын, дочь, зять, сноха, 4 внука.

ҖЫРҖАНТАРУ

Пёрремөш җур җул валли җырантарасҗө

Хаклә вулакансем! Районти «Җөнтөрү ялавё» хаҗата 2010 җулхи пёрремөш җур җулта илсө тәма унчченхи хакпах җырантарасҗө. Ултә уйәха җыранмалли хак – 191 тенкө те 70 пус.

Вунә уйәх итогөсем

Ял хуҗаләхё: выльәх-чёрлөх отраслө

Иртнө январь-октябрь уйәхёсенче районёпе аш-какай пётөмпе 5252,3 тонна туса илнө. Ку вәл пёлтөрхи сав вәхәтрипе танлаштарсан 97,3 процент пулат. Ял хуҗаләх предприятиёсенче аш-пәш уйрәмах сахал туса илнө – 1239,4 тонна е 68,9 процент. Пөчөк тата ватам ял хуҗаләх организациёсенче, хресчен (фермер) хуҗаләхёсенче те аш-какай сахалрах туса илме тытәннә. Пётөмпе 82,9 тонна туса илнө (85,1 процент). Ял сыннисем ку тёлөшлө апа султәрах. Уйрәм сынсен хуҗаләхёсенче 3939 тонна (112,3 процент) аш-какай хатёрленө.

Сөт пётөмпе 41316,4 тонна (106,7 процент) суса илнө. Ял хуҗаләх предприятиёсенче сөт пётөмөшлө суса илсө каллах чакна, 7800,1 тоннапа (90 процент) танлашнә. Уйрәм сынсен хушма

хуҗаләхёсенче сөт 33432,1 тонна (111,7 процент), хресчен (фермер) хуҗаләхёсенче 84,2 тонна (71,3 процент) сунә.

Кашни ёне пусне ватаман сөт суса илнин виҗи 4234 килогрампа (114,8 процент) танлашть. Ял хуҗаләх предприятиёсенче ватам савәм 3291 килограмм (102,7 процент) пулла.

Самәртма хупна майракалла шултра выльәхсем таләкра ватаман 562 грамм (108,9 процент) үт хушнә, сынсен үт хушасләхө 339 граппа (101,8 процент) танлашнә. Пәрусем 1775 пус (92,7 процент), сурасем 12821 пус (95,9 процент) илнө.

Уса куракан кашни 100 гектар сөр пусне аш-какай 83,4 центнер (97,3 процент), вәл шутран ял хуҗаләх предприятиёсенче 39,1 центнер (96,3 процент), сөт пётөмпе 655,8 центнер (106,7 процент), вәл шутран ял хуҗаләх предприятиё-

сенче 246,1 центнер (125,3 процент) туса илнө.

Вильәхсен йышө чакса пырат. Җак вәхәтра районёпе майракалла шултра выльәхсем 17105 пус (91,4 процент), вәл шутран ял хуҗаләх предприятиёсенче 5397 пус (92,7 процент), уйрәм сынсен хушма хуҗаләхёсенче 11595 пус (90,7 процент), хресчен (фермер) хуҗаләхёсенче 113 пус (106,6 процент) шутланаҗсө. Сумалли ёнесем 9758 пус (93 процент). Ял хуҗаләх предприятиёсенче ёнесен йышө 14 процент чакна, 2148 пус юлнә.

Сынсен йышө те чакать. Вёсем халө 15923 пус (91,1 процент) шутланаҗсө. Сураҗсемпе качакасем – 10873 пус (99,6 процент), лашасем – 208 пус (79,4 процент). Кайәк-көшөк шучө вара үснө, 320,1 пин пуса (125,5 процент) ситнө.